

Erstatningsnævnet Årsberetning 2014

**Erstatningsnævnet
Civilstyrelsen, Adelgade 13, 1304 København K
Telefon 33 92 33 34 Telefax 39 20 45 05
erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk
www.erstatningsnaevnet.dk**

1	Indledning	4
2	Lovgrundlaget og nævnets sammensætning	5
3	Sekretariatet og sekretariatets arbejde	5
4	Talmæssige oplysninger vedrørende 2014	6
5	Opfyldelse af nævnets og sekretariatets mål for 2014	8
6	Hvad betaler nævnet erstatning for?.....	8
7	Konkrete afgørelser fra nævnet	9
7.1	Indledning	9
7.2	Offererstatningslovens § 1 – lovens område	9
7.2.1	Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven	9
7.2.2	Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden.....	12
7.2.3	Direkte og indirekte skadelidte.....	18
7.2.4	Årsagssammenhæng og påregnelighed	21
7.2.5	Straffelovsovertrædelser begået i udlandet.....	22
7.2.6	Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger	23
7.2.7	Tingsskade og formueskade	23
7.3	Offererstatningslovens § 6 a	24
7.3.1	Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko	24
7.3.2	Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt	29
7.4	Offererstatningslovens § 7	29
7.5	Offererstatningslovens § 10	30
7.5.1	For sen eller manglende politianmeldelse	30
7.5.2	Medvirken til politiets opklaring af sagen	32
7.5.3	Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen	35
7.6	Offererstatningslovens § 11 a	36
7.7	Offererstatningslovens § 13 – 2 års-fristen.....	36
7.8	Offererstatningslovens § 14, stk. 1 – sagens oplysning for nævnet	41
7.9	Offererstatningslovens § 15, stk. 2	42
7.10	Offererstatningslovens § 17	42
7.11	Offererstatningslovens § 18	42
7.12	Erstatningsansvarslovens § 1	42
7.12.1	Helbredelsesudgifter	42
7.12.2	”Andet tab”	43
7.13	Erstatningsansvarslovens § 2	44
7.13.1	Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste	44
7.14	Erstatningsansvarslovens § 3	44
7.14.1	Godtgørelse for svie og smerte	44
7.15	Erstatningsansvarslovens § 4	45
7.16	Erstatningsansvarslovens § 5	47

7.16.1 Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde	47
7.17 Erstatningsansvarslovens §§ 6-7 – fastsættelse af erhvervsevnetabserstatning ...	48
7.17.1 Fastsættelse af årsløn	48
7.18 Erstatningsansvarslovens §§ 12-14 – erstatning for begravelsesudgifter og erstatning for tab af forsørger	49
7.19 Erstatningsansvarslovens § 14 a – overgangsbeløb	50
7.20 Erstatningsansvarslovens § 16 – renter	51
7.21 Erstatningsansvarslovens § 18.....	52
7.22 Erstatningsansvarslovens § 26 – tortgodtgørelse og krænkelsesgodtgørelse	53
7.22.1 Frihedsberøvelse	53
7.22.2 Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.	53
7.22.3 Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3 – krænkelsesgodtgørelse	57
7.23 Erstatningsansvarslovens § 26 a – godtgørelse til efterladte.....	58
7.24 "Forældelse"/præklusion.....	59
7.24.1 Særligt om præklusion i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge mennesker.....	59
Bilag 1 – Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2014-2012.....	60
Bilag 2 – Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2014-2012 fordelt på erstatningsposter..	61
Bilag 3 – Oplysninger om tilkendelser og afslag i 2014.....	63
Bilag 4 – Oplysninger om afslagsgrunde i 2014	65

1 INDLEDNING

Efter Erstatningsnævnets forretningsorden skal nævnet hvert år inden den 1. juli afgive en beretning til justitsministeren om nævnets virksomhed i det foregående år. Beretningen skal offentliggøres.

Denne beretning foreligger hermed for året 2014. Beretningen redegør for nævnets sammensætning samt nævnets og sekretariatets arbejde i løbet af beretningsåret. Beretningen indeholder desuden resumé af en række konkrete afgørelser fra nævnet til belysning af nævnets praksis ved administrationen af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – i det følgende offererstatningsloven.

Det er Erstatningsnævnets håb, at beretningen kan medvirke til at udbrede kendskabet til offererstatningsloven og til, hvordan den administreres.

På www.erstatningsnaevnet.dk er denne årsberetning, ligesom årsberetningerne for 1999-2013, tilgængelig. På hjemmesiden findes i øvrigt en del andet materiale om nævnet.

København, den 23-06-2015

M. Lerche
Nævnetsformand

2 LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Erstatningsnævnet blev etableret i 1976. Nævnet træffer afgørelser vedrørende ansøgninger om erstatning i henhold til offererstatningsloven, nu lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18-11-2014.

I 2014 har Erstatningsnævnet haft følgende sammensætning:

- ❖ Landsdommer Michael Lerche (formand),
- ❖ Landsdommer Sanne Kolmos (næstformand),
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Merete Pantmann (efter indstilling fra social- og integrationsministeren),
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Lisbet Jensen (efter indstilling fra social- og integrationsministeren),
- ❖ Advokat Claus Hanghøj (efter indstilling fra Advokatrådet) og
- ❖ Advokat Peter Trudsø (efter indstilling fra Advokatrådet).

Landsdommer Kåre Mønsted er stedfortræder for landsdommer Michael Lerche, og landsdommer Anne Thalbitzer er stedfortræder for landsdommer Sanne Kolmos. Ankechef i Ankestyrelsen Lise Gry Beder er stedfortræder for ankechef Merete Pantmann, og chefkonsulent i Ankestyrelsen Mikael Kielberg er stedfortræder for ankechef Lisbet Jensen. Endelig er advokat Mads Krarup stedfortræder for advokat Claus Hanghøj, og advokat Karen-Margrethe Schebye er stedfortræder for advokat Peter Trudsø.

Nævnet har i 2014 afholdt 10 møder, hvorunder der er behandlet omkring 125 sager. Nævnets medlemmer har herudover modtaget ca. 720 sager i cirkulation, jf. afsnit 3 nedenfor.

3 SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE

Sagsbehandlingen i nævnet varetages af et sekretariat. Sekretariatet har siden den 15-10-2004 udgjort en enhed under Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet.

Sekretariatet sørger for sagernes forberedelse, herunder i fornødent omfang udarbejdelse af et resumé af sagen og en indstilling til nævnet om sagens afgørelse. Når en indstilling er udarbejdet, vurderes sagen af sekretariatschefen, af dennes souschef eller af i øvrigt særligt udpegede medarbejdere og herefter af nævnet, enten ved cirkulation af resuméet og indstillingen blandt nævnets medlemmer eller på et møde. I henhold til forretningsordenen kan visse sagstyper dog afgøres af formandskabet alene uden forelæggelse for nævnet. En række sager kan desuden afgøres af sekretariatschefen alene uden forelæggelse for formandskabet eller nævnet. Endelig har de mere erfarne sagsbehandlere en vis adgang til selv at afgøre en række nøje afgrænsede sager.

Sekretariatet har siden juli 2007 og til og med juni 2014 været ledet af cand. jur. Ditte Marie Nørgård. Pr. 01-07-2014 overtog cand. jur. Lise Bitsch ledelsen af sekretariatet. I 2014 har cand. jur. Inge Fabricius været souschef. Herudover har sekretariatet bestået af 11 juridiske fuldmægtige samt et antal juridiske studerende. Desuden har 1 fuldmægtig fra Justitsministeriets departement gjort delt tjeneste i nævnet ca. 1 dag om ugen.

Da Erstatningsnævnets sekretariat organisatorisk udgør en enhed under Civilstyrelsen, har sekretariatet ikke nogen særskilt bevilling. Oplysninger om Erstatningsnævnets økonomiske forhold i 2014 skal derfor søges i Civilstyrelsens årsrapport for dette år.

Overtandlæge, lic. odont. Troels B. Folkmar, Aarhus Universitetshospital, og overtandlæge Birgitte Sindrup fra Slagelse Kommune Tandpleje har været tilknyttet nævnet som tandlægekonsulenter. Herudover har nævnet indgået aftaler med to speciallæger i henholdsvis neurologi (overlæge Claus Madsen, Odense Universitetshospital) og ortopædkirurgi (overlæge Jens-Erik Varmarken, Næstved Sygehus) om konsulentbistand i konkrete sager, hvor nævnet har behov for en lægelig vurdering af f.eks. årsagssammenhængen mellem ansøgers tilskadekomst ved en straffelovsovertrædelse og ansøgers helbredstilstand.

4 TALMÆSSIGE OPLYSNINGER VEDRØRENDE 2014

Erstatningsnævnet har i 2014 modtaget i alt 2.913 nye sager (nye ansøgninger) mod 2.711 nye sager i 2013.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af nye sager i årene 2010-2014:

	2010	2011	2012	2013	2014
Modtagne ansøgninger	3.117	3.169	3.076	2.711	2.913

I 2014 traf Erstatningsnævnet 4.673 afgørelser mod 5.318 afgørelser i 2013.

Opgørelsen over antallet af afgørelser er baseret på antallet af udgående breve, der statistisk er registreret som en afgørelse. De enkelte registrerede afgørelser indeholder imidlertid ofte afgørelser vedrørende flere forskellige krav, herunder krav der kan være fremsat på forskellige tidspunkter (i forskellige indkomne breve/telefonhenvendelser). En afgørelse kan således f.eks. bestå af tilkendelse af erstatning for udgifter til transport hjem fra sygehuset på skadesdagen, anmodning om dokumentation for sygeperiode til brug for vurdering af et fremsat krav om godtgørelse for svie og smerte, anmodning om dokumentation for et fremsat krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og et (foreløbigt) afslag på erstatning for ødelagt tøj (henvisning til forsikring).

Nævnet har i 2014 tilkendt erstatning med i alt ca. 141,9 mio. kr. ekskl. renter. Hertil kommer gebyrer til Arbejdsskadestyrelsen, honorarer for lægeerklæringer mv. med i alt ca. 4,1 mio. kr. Tilsammen ca. 146 mio. kr.

Som bilag 2 til årsberetningen er vedhæftet et skema, der viser fordelingen af de tilkendte erstatninger mv. fra staten i 2014 fordelt på de enkelte erstatningsposter.

I 2013 tilkendte nævnet ca. 205,8 mio. kr. i erstatning og godtgørelse. Hertil kom administrative udgifter, i alt ca. 3,9 mio. kr. og dermed en samlet udbetaling på ca. 209,7 mio. kr.

I 2012 tilkendte nævnet ca. 169,1 mio. kr. i erstatning og godtgørelse.

Som det ses, er der betydelige udsving i udbetalingerne i erstatning og godtgørelse over årene. Erstatningsnævnet har overvejet, om nævnet kan fremkomme med en nærmere forklaring herpå, men har ikke fundet dette muligt. Visse erstatningsposter, f.eks. erhvervsevnetabserstatning, kan imidlertid i sig selv være ganske høje, og forskelle i antallet af afgørelser vedrørende sådanne krav kan således selvfølgelig påvirke de samlede udbetalte beløb i de enkelte år. Antallet af afgørelser de enkelte år kan muligvis endvidere have en vis betydning. I 2012 traf nævnet imidlertid 5.955 afgørelser, dvs. flere end i 2013, men udbetalte mindre i erstatning og godtgørelse end i 2013, hvorfor antallet af afgørelser således ikke i sig selv kan forklare udsvingene. Efter nævnets opfattelse må udsvingene i høj grad bero på tilfældigheder baseret på, hvilke krav nævnet konkret har under behandling de enkelte år.

Erstatningsbeløbene udbetales ikke direkte fra Erstatningsnævnet, men udbetales efter nævnets anvisning af politiet det sted, hvor straffelovsovertrædelsen blev anmeldt. Det er endvidere politiet, der efterfølgende, i det omfang det er muligt, inddriver de udbetalte erstatninger hos gerningsmanden.

Erstatningsnævnet modtog indtil 2011 fra Rigspolitiet årlige indberetninger om størrelsen af det beløb, det i medfør af offererstatningslovens § 17 lykkedes politiet at inddrive fra skadevolderne. Der henvises i den forbindelse til tidligere årsberetninger; se f.eks. årsberetningen for 2010, hvoraf det på side 7 fremgår, at det i 2010 lykkedes politiet at inddrive 2.890.173 kr. fra skadevolderne.

Til brug for nævnets årsberetning for 2011 oplyste Rigspolitiet imidlertid, at de årlige indberetninger ikke er retvisende for, hvilket beløb det lykkes at inddrive fra skadevolderne. Baggrunden er, at Rigspolitiet siden 2006 har oversendt alle de krav til SKAT, hvor det fulde beløb ikke er indbetalt inden 6 måneder. Ifølge SKAT er det ikke muligt at opgøre, hvilket beløb SKAT efterfølgende inddriver i disse sager, da alle politiets krav behandles samlet.

Erstatningsnævnet noterede sig Rigspolitiets oplysninger. Fra 2006 og frem kan det således ikke oplyses, i hvor høj grad det lykkes at inddrive de tilkendte erstatninger fra skadevolderne. Der henvises til nævnets årsberetning for 2011, pkt. 4.

5 OPFYLDELSE AF NÆVNETS OG SEKRETARIATETS MÅL FOR 2014

Målet for 2014 var, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid maksimalt måtte være 70 kalenderdage, samt at 80 pct. af sagerne skulle være afgjort på maksimalt 95 kalenderdage i Erstatningsnævnets sekretariat. Derudover var det målet, at sagsbeholdningen (det vil sige alle de sager, som endnu ikke er afgjort) maksimalt måtte udgøre 800 sager ved udgangen af 2014. Endelig var det målet, at nævnet ved behandlingen af nye ansøgninger i ca. 50 % af tilfældene skulle træffe første afgørelse inden for 60 dage.

Nævnet og sekretariatet har kun delvist opfyldt disse mål i 2014, idet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid udgjorde 92 dage, 80 pct. af sagerne blev afgjort på op til 128 dage, sagsbeholdningen udgjorde ved udgangen af 2014 i alt 1.398 sager, og 50 % af førstegangsafgørelserne blev truffet inden for 36 dage.

Det bemærkes, at i de tilfælde, hvor en afgørelse vedrører krav, der er fremsat på forskellige tidspunkter (i forskellige indkomne breve/telefonhenvendelser), vil sagsbehandlingstiden være opgjort som tiden fra det først fremsatte krav indeholdt i afgørelsen og frem til afgørelsen.

Det bemærkes endvidere, at ovennævnte krav til sagsbehandlingstid er fastsat under den forudsætning, at den tid, der medgår til Arbejdsskadestyrelsens behandling af spørgsmål om méngrad og erhvervsevnetab, skal fradrages ved beregning af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet. Den funktionalitet i Civilstyrelsens elektroniske sagshåndteringssystem, som er udviklet til beregning af Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandlingstid (ASK TID), har imidlertid været så vanskelig at håndtere, at Civilstyrelsen ikke har været tilstrækkelig sikker på datakvaliteten. De opgjorte sagsbehandlingstider indeholder derfor – ligesom i de tidligere år – også den tid, som medgår til Arbejdsskadestyrelsens behandling af nævnets sager.

En manuel gennemgang for 2014 har imidlertid vist, at 20 dage ud af Erstatningsnævnets samlede gennemsnitlige sagsbehandlingsbehandlingstid på 92 dage medgik til Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandling, og tilsvarende for så vidt angår 12 dage ud af de op til 128 dage, som 80 pct. af nævnets sager blev afgjort på.

6 HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?

Erstatningsnævnet betaler erstatning for personskade som følge af overtrædelser af straffeloven og overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning¹, for visse afgrænsede personlige ejendele, der er blevet skadet, samt mindre kontant-

¹ I medfør af lov nr. 112 af 03-02-2012 omfatter offererstatningsloven nu også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012. Lovændringen trådte i kraft den 01-03-2012.

Hvor der i det følgende henvises til offererstatningslovens betingelse om, at der skal være tale om en overtrædelse af straffeloven eller af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, vil der for overskuelighedens skyld alene blive henvist til straffeloven, medmindre det konkret er relevant at sonde mellem straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Det ændrer selvsagt ikke på, at overtrædelse af begge love i samme omfang kan berettigede til erstatning og godtgørelse.

beløb, som mistes i forbindelse med personskade opstået ved en straffelovsovertrædelse. Nævnet betaler ikke i øvrigt erstatning for tingsskade, medmindre straffelovsovertrædelsen er begået af en person, der er omfattet af den personkreds, der er nævnt i offererstatningslovens § 3, som hovedsageligt omfatter personer, der er tvangsanbragt i institutioner under Kriminalforsorgen. Nævnet betaler ikke erstatning i forbindelse med færdselsforseelser, overtrædelse af ordensbekendtgørelsen eller andre lovovertrædelser, der ikke er omfattet af straffeloven.

I det omfang ansøgerens krav betales af skadevolderen eller arbejdsskadesikringen, betaler nævnet ikke erstatning. Dette følger direkte af bestemmelserne i offererstatningslovens § 7, stk. 1, arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30. Nævnet betaler heller ikke erstatning for konkrete udgifter, f.eks. helbredelsesudgifter og udgifter som følge af beskadiget beklædning, hvis disse udgifter dækkes af ansøgerens forsikringsselskab eller andre, jf. herved offererstatningslovens § 7, stk. 1.

I øvrigt betaler nævnet erstatning efter dansk rets almindelige regler. Det betyder blandt andet, at erstatningen udmåles efter reglerne i erstatningsansvarsloven, og at nævnet har mulighed for at nedsætte erstatningen eller helt lade den bortfalde, hvis ansøgeren har udvist egen skyld, der berettiger til det. Se pkt. 7.3.1 om nævnets praksis i sager om nedsættelse på grund af egen skyld.

7 KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET

7.1 INDLEDNING

I det følgende er refereret afgørelser, som nævnet har fundet er af mere almen eller principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de flere tusinde sager, som nævnet har truffet afgørelse i i 2014.

For yderligere belysning af reglerne i offererstatningsloven og af Erstatningsnævnets praksis kan der f.eks. henvises til nævnets tidligere årsberetninger, der – for så vidt angår beretningerne for 1999-2013 – findes på nævnets hjemmeside, samt til "Offererstatningsloven med kommentarer", 1. udg., 2005, af Gerd Sinding og Michael Lerche.

7.2 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1 – LOVENS OMRÅDE

7.2.1 Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven

Hvis det ikke er afgjort ved dom, om skaden er sket som følge af en overtrædelse af straffeloven, foretager nævnet en selvstændig vurdering af, hvorvidt den anmeldte hændelse falder inden for straffelovens område, både for så vidt angår det objektive gerningsindhold og den subjektive tilregnelser. Der er tale om en konkret vurdering i den enkelte sag under inddragelse af alle sagens oplysninger, herunder f.eks. vidneafhøringer, gerningsstedsundersøgelser, videooptagelser, lægelige undersøgelser og

tekniske beviser mv., der er tilvejebragt gennem politiets efterforskning, samt eventuelle nye oplysninger, som kommer frem under nævnsbehandlingen.

Nævnet er ikke bundet af politiets og anklagemyndighedens vurdering af, om der kan antages at være begået et strafbart forhold mod ansøger, men vurderingen fra politi og anklagemyndighed vil normalt være vejledende for nævnet.

Hvis det ved dom er fastslået, at tilskadekomsten er sket ved en straffelovsovertrædelse, lægger nævnet selvsagt dette til grund.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Hvis nævnet i forbindelse med sin vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af straffeloven, ikke finder sagen tilstrækkeligt oplyst gennem politiets efterforskning, har nævnet undtagelsesvis mulighed for at bede politiet om at foretage yderligere afhøringer af vidner mv. eller at gennemføre undersøgelser af gerningsstedet mv. Dette fremgår blandt andet af pkt. 7 i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9190 af 17-04-2012 til politiet og anklagemyndigheden om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet.

Nævnet har endvidere i flere tilfælde fra politiet indhentet videooptagelser og lignende fra tilskadekomsten for selvstændigt at vurdere, om ansøgeren har været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Nævnet har ligeledes i enkelte tilfælde forelagt sager for Retslægerådet med henblik på, at rådet kunne udtale sig om, hvorvidt ansøgers skader ud fra en lægelig vurdering mest sandsynligt kunne antages at være opstået ved et voldeligt overfald eller ved en ulykke, som ikke indebærer en straffelovsovertrædelse. Det drejer sig typisk om personer med hukommelsestab for tiden omkring skadens indtræden.

Som omtalt i pkt. 6 omfatter offererstatningsloven pr. 01-03-2012 i medfør af lovens § 1 også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012. Der henvises herom til årsberetningen for 2013, pkt. 7.2.1.

Det følger af § 10 i Erstatningsnævnets forretningsorden², at nævnet ikke træffer afgørelse, førend straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller

² Bekendtgørelse nr. 824 af 26-06-2013.

efterforskningen er indstillet. I medfør af bestemmelsens stk. 2 kan nævnet dog, uanset at betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.2.2 Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden

Plejepersonale, pædagoger, skolelærere og andre personalegrupper med særlige omsorgsfunktioner mv., der kommer til skade, fordi f.eks. en patient eller en elev opfører sig voldsomt, truende eller decideret voldeligt, udgør en særlig tilfældegruppe.

Såfremt der foreligger politianmeldelse i en sådan sag, danner politiets efterforskning og eventuelle afgørelse om påtaleundladelse, tiltalefrafald eller tiltale grundlaget for nævnets afgørelse om, hvorvidt der som forudsat i offererstatningslovens § 1 har været tale om en straffelovsovertrædelse. I de tilfælde, hvor der er rejst tiltale ved domstolene, følger nævnet naturligvis rettens afgørelse om, hvorvidt der har været tale om en straffelovsovertrædelse, ligesom nævnet efter offererstatningslovens § 11 a følger rettens eventuelle afgørelse om erstatning.

I praksis foretages der imidlertid ofte ikke politianmeldelse i sådanne sager, ligesom ansøgningen om erstatning ofte først indsendes til Erstatningsnævnet lang tid efter, at hændelsen har fundet sted.

Erstatningsnævnet vil i så fald ved modtagelsen af en ansøgning om erstatning indledningsvis (i relevant omfang) indhente en udtalelse fra institutionens ledelse om det præcise hændelsesforløb i forbindelse med den pågældende hændelse, og om hvorfor hændelsen ikke er politianmeldt.

Nævnet vil herefter først og fremmest tage stilling til, hvorvidt der er grundlag for at dispensere fra kravet om (rettidig) anmeldelse til politiet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, 1. led, og dernæst – hvis der er grundlag for at dispensere – tage stilling til, om forholdet kan anses for omfattet af offererstatningsloven i medfør af lovens § 1, dvs. om ansøgeren har pådraget sig en personskaade som følge af en straffelovsovertrædelse.

7.2.2.1. Vedrørende kravet om politianmeldelse kan Erstatningsnævnet oplyse, at nævnet tidligere har haft en forholdsvis lempelig praksis i relation til dispensation fra anmeldelseskravet i sager, hvor plejepersonale mv. kommer til skade i arbejdstiden. For en nærmere beskrivelse af denne praksis kan nævnet blandt andet henvise til nævnets årsberetning for 2013, pkt. 7.2.2, hvor et uddrag af nævnets bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af 15-02-2013 af spørgsmål nr. 507 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del, 2012-13) er gengivet.

Nævnet har imidlertid i 2014 revideret sin praksis, således at nævnets praksis nu er i bedre overensstemmelse med både ordlyden af offererstatningslovens § 10, stk. 1, om (rettidig) politianmeldelse og med en henstilling fra Folketingets Retsudvalg³ i en betænkning afgivet i forbindelse med ændringen af offererstatningsloven i 1985⁴. Det hedder i henstillingen: "[Retsudvalget] finder, at erstatningsnævnet i forbindelse med nævnets samlede vurdering af, om kravet om politianmeldelse i § 10 bør fraviges i de konkrete sager, som måtte blive forelagt for nævnet til afgørelse, bør være opmærksom på, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn kan tale imod en politianmeldelse."

Praksisændringen indebærer, at nævnet i dag dispenserer fra anmeldelseskravet, hvis forholdene konkret taler for det – enten i lyset af konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn, eller i lyset af den praksis, som også gælder i nævnets øvrige sager, jf. f.eks. årsberetningens pkt. 7.5.1. Det kunne eksempelvis være, hvis offeret på grund af den begåede forbrydelse har været i en tilstand, der kan minde om chok, besvimelse eller koma, eller det grundet hospitalsindlæggelse ikke har været muligt, herunder telefonisk, at anmelde forholdet rettidigt til politiet.

Det er dermed ikke (længere) i sig selv tilstrækkeligt til at dispensere, at ansøgeren er en sygeplejerske, pædagog, skolelærer eller anden ansat med særlig omsorgsfunktion mv., der er kommet til skade i arbejdstiden, ved at f.eks. en patient eller en elev har opført sig voldsomt, truende eller decideret voldeligt.

Hvis en ansat inden for pleje-, behandlings- eller undervisningssektoren mener sig udsat for en straffelovsovertrædelse begået af f.eks. en patient eller en elev, har den ansatte adgang – og anledning – til selv at indgive politianmeldelse. Har den skadelidte ansøger ikke ønsket at indgive politianmeldelse, direkte modsat sig politianmeldelse eller i øvrigt ikke villet medvirke til sagens oplysning, vil der dog fortsat kunne meddeles ansøgeren afslag i henhold til offererstatningslovens § 10. Tilsvarende gælder, hvis der ikke foreligger pædagogiske eller behandlingsmæssige grunde til at undlade politianmeldelse.

³ Folketingstidende 1984-85, tillæg B, sp. 1355.

⁴ Med ændringen af offererstatningsloven (lov nr. 233 af 6. juni 1985) indførtes der et retskrav på erstatning efter loven.

Det er ikke en selvstændig dispensationsgrund, at den manglende eller sene anmeldelse skyldes, at ansøgeren eller institutionen ikke fandt det sandsynligt, at en anmeldelse ville føre til en strafferetlig sanktion, hvad enten denne vurdering skyldes, at skadevolder allerede er undergivet en strafferetlig foranstaltning, eller at skadevolder ikke ville kunne straffes som følge af alder, mental udvikling el.lign. Det er heller ikke tilstrækkeligt, at der ikke er kutyme for politianmeldelse på institutionen.

7.2.2.2. Hvis nævnet finder grundlag for at dispensere fra kravet om (rettidig) politianmeldelse, skal nævnet herefter vurdere, om forholdet kan anses for omfattet af offererstatningsloven, dvs. om ansøgeren har pådraget sig en personskaade som følge af en straffelovsovertrædelse.

Det kan imidlertid være en vanskelig vurdering at foretage i disse sager. Det skyldes, at manglende politianmeldelse af et hændelsesforløb selvsagt også betyder, at der ikke foretages politimæssig efterforskning, herunder afhøring af relevante personer/vidner. Da nævnet ofte først modtager en ansøgning om erstatning et godt stykke tid efter, at hændelsen har fundet sted, kan det endvidere være vanskeligt at få en brugbar udtalelse fra ledelsen eller andre om det præcise hændelsesforløb. Der kan således være sket udskiftninger blandt personalet, der medfører, at ingen kender nærmere til sagen, ligesom manglende optegnelser af hændelsen hos arbejdsgiveren fra ansøgeren eller andre kan gøre det vanskeligt for institutionen at komme det nærmere. Grundet manglende politianmeldelse vil der endvidere ofte ikke foreligge en forklaring om episoden fra den udpegede skadevolder, herunder om hvordan den pågældende stiller sig i forhold til at skulle have begået en straffelovsovertrædelse. Det betyder, at Erstatningsnævnet i disse sager ofte kun har ansøgerens egen forklaring om hændelsen som afgørelsesgrundlag.

Dette kan være medvirkende til, at Erstatningsnævnet ikke med tilstrækkelig sikkerhed vil kunne anse skadevolders adfærd for en straffelovsovertrædelse, hvorefter skadelidtes tilskadekomst ikke kan anses for omfattet af offererstatningsloven. Er en ansøgning om erstatning indgivet lang tid efter den episode, der har udløst erstatningskravet, og understøttes ansøgerens beskrivelse af episoden ikke af optegnelser eller notater, der er gjort umiddelbart efter eller i forbindelse med denne, kan nævnet således normalt ikke anse det for godtgjort, at ansøgeren har været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Kun hvor der er tale om en konkret hændelse, der udgør en klar overtrædelse af straffeloven fra f.eks. patientens/elevens side, kan tilskadekomsten dækkes efter offererstatningsloven. Det indebærer, at den strafbare handling skal være af en vis *kvalificeret art*, at handlingen skal være *retsstridig*, og at der skal foreligge fornødent *forsæt* (handlingen skal populært sagt være "*villet*"). Skader opstået inden for pleje-, behandlings- og undervisningssektoren, hvor der alene er tale om f.eks. småtjatteri eller almindelig modstand i forbindelse med en fastholdelsessituation, vil normalt ikke udgøre en strafbar handling, som kan medføre dækning efter offererstatningsloven.

Nævnet tager i hvert enkelt tilfælde stilling til den konkrete situation, herunder om skadevolder befandt sig i en sådan psykisk eller fysisk tilstand, at hændelsen ikke kan vurderes at gå ud over, hvad den ansatte i kraft af sit virke som f.eks. plejer eller

pædagog kan forvente i situationen. Det kan i den forbindelse også tillægges betydning, hvis en hændelse af institutionen anses som så dagligdags, at den ikke politianmeldes, og den i et vist omfang skyldes arbejdets tilrettelæggelse, eller hvis hændelsen skyldes ansøgers manglende efterlevelse af retningslinjerne for håndteringen af den pågældende f.eks. patient eller elev. Det kan også indgå i vurderingen, om episoden har fundet sted i et miljø, hvor der normalt er mere fysisk kontakt mellem de involverede personer, end det er sædvanligt andre steder i samfundet. Det kan f.eks. være tilfældet i arbejdet med skolebørn, på plejehjem eller andre institutioner, herunder med særligt plejekrævende borgere.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.2.3 Direkte og indirekte skadelidte

Nævnet betaler som udgangspunkt kun erstatning til ansøgere, der er direkte forurettede ved en straffelovsovertrædelse. Det vil sige, at man ikke kan få erstatning, hvis man blot har været vidne til en straffelovsovertrædelse. Man kan imidlertid have været så tæt på begivenhedernes centrum, at man som indirekte skadelidt alligevel er erstatningsberettiget. Der henvises for nærmere herom blandt andet til årsberetningen for 2003, pkt. 7.1.3, årsberetningen for 2006, pkt. 7.2.3, og årsberetningen for 2008, pkt. 7.2.4. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Et særligt spørgsmål i relation til direkte eller indirekte skadelidte er spørgsmålet om forældres adgang til erstatning og godtgørelse som følge af eventuelle psykiske følger, som de pådrager sig i forbindelse med drab på deres børn. Nævnet kan vedrørende dette emne henvise til følgende:

I [REDACTED] modtog Erstatningsnævnet en ansøgning om erstatning fra en moder, hvis to små døtre var blevet dræbt ved, at drabsmanden (døtrenes far og ansøgers tidligere ægtefælle) skar halspulsårerne over på dem. Nævnet tilkendte som bestemt ved straffedommen mod drabsmanden ansøger efterladte godtgørelse på 200.000 kr., jf. erstatningsansvarslovens § 26 a. Nævnet afslog imidlertid at tilkende ansøger erstatning for hendes psykiske skade, idet ansøger ikke havde befundet sig i nærheden af gerningsstedet og ikke selv havde været i fare for at lide overlast i forbindelse med drabene.

Denne afgørelse er ændret med Højesterets dom af 14-05-2014 (Ugeskrift for Retsvæsen 2014, side 2376). Højesteret begrundede sin afgørelse således:

"As [moderens] tidligere ægtefælle og døtrenes far er dømt for forsætligt drab begået ved overskæring af halspulsåren på deres to døtre på henholdsvis 2 og 7 år. Drabene blev begået efter, at ægtefællerne havde ophævet samlivet. A er blevet påført en egentlig psykisk lidelse, som rækker ud over sorg og savn, og drabene på hendes døtre må anses for at være årsag til denne lidelse.

På denne baggrund finder Højesteret, at den psykiske lidelse, som A blev påført ved det forsætlige drab på hendes to mindreårige døtre, er omfattet af erstatningspligten.

Dette gælder også, selv om hun ikke selv overværede drabene eller umiddelbart efter kom til stede, men efterfølgende blev underrettet om drabene."

Erstatningsnævnet fandt som følge af Højesterets dom anledning til at bemærke følgende på nævnets hjemmeside (www.erstatningsnaevnet.dk):

"Retsgrundlaget vedrørende erstatning og godtgørelse til indirekte skadelidte er nøje gennemgået i byrettens og landsrettens domme. Det fremgår heraf blandt andet, at domstolene i Danmark hidtil har fulgt en restriktiv linje med hensyn til at tilkende erstatning for skader i forbindelse med, at en anden person bliver dræbt eller kvæstet, bortset fra de

erstatningsposter som særligt er reguleret i erstatningsansvarsloven. Erstatningsansvarsloven giver mulighed for ved dødsfald at tilkende efterladte blandt andet forsørgertabserstatning til børn, samlever og ægtefælle (§§ 12 – 13), overgangsbetrag til efterlevende ægtefælle eller samlever (§ 14 a) og godtgørelse til efterladte (§ 26 a).

Den ledende dom på området er efter Erstatningsnævnets opfattelse fortsat **Højesterets dom af 23. marts 2007**, refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, side 1562. I dommen fra 2007 fandt Højesteret, at moderen til et barn, der var død efter fejlbehandling, ikke var berettiget til erstatning for egen tabt arbejdsindtægt som følge af barnets sygdom og død. Vedrørende barnets sygdomsperiode fandt Højesteret, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at fravige udgangspunktet om, at det ikke kan pålægges den erstatningsansvarlige at erstatte tab, der påføres andre end den direkte skadelidte. For så vidt angår perioden efter barnets død udtalte Højesteret, at en imødekomme af kravet om erstatning beroede på, om [moderen] kunne siges at have lidt personskade i form af en psykisk lidelse, og om der var grundlag for at pålægge den erstatningsansvarlige at betale erstatning herfor. Med en henvisning til hidtidig erstatningspraksis fandt Højesteret, at denne betingelse ikke kunne anses for opfyldt, og Højesteret tiltrådte derfor, at moderen heller ikke havde krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for tiden efter barnets død.

Efter Erstatningsnævnets opfattelse har Højesteret ikke ved dommen fra maj 2014 ændret afgørende ved den hidtidige retspraksis, hvorefter der som udgangspunkt ikke kan pålægges den erstatningsansvarlige at erstatte tab, der påføres andre end den direkte skadelidte. Dette udgangspunkt har Højesteret dog fraveget ved dommen af 14. maj 2014, hvor ganske særlige forhold gjorde sig gældende. Disse forhold var navnlig:

- at der var tale om et forsætligt drab,
- at de dræbte børn var mindreårige,
- at de dræbte børn var henholdsvis 2 og 7 år,
- at drabsmanden var børnenes fader,
- at erstatningssøgende og drabsmanden havde ophævet deres ægteskabelige samliv,
- at den erstatningssøgende var de dræbtes mor, og
- at den erstatningssøgende på grund af drabene blev påført en egentlig psykisk lidelse, som rækker ud over sorg og savn.

Højesteret har ved dommen ikke benyttet anledningen til at udtale sig mere generelt om erstatning til indirekte skadelidte. Det er derfor Erstatningsnævnets opfattelse, at Højesterets afgørelse fra maj 2014 er begrundet i de konkret fremhævede omstændigheder, og at Højesterets afgørelse ikke i øvrigt kan tages til indtægt for en generel udvidelse af adgangen til erstatning til indirekte skadelidte.

Erstatningsnævnet vil i fremtidige sager om indirekte skadelidte følge den hidtidige retspraksis på området, som denne blandt andet fremgår af

Højesterets ovennævnte dom af 23. marts 2007 med den udvidelse af erstatningsområdet, der fremgår af Højesterets dom af 14. maj 2014.”

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.2.4 Årsagssammenhæng og påregnelighed

For at kunne få erstatning efter offererstatningsloven skal der i overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige regler være årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden, ligesom skaden skal være en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen. Der henvises herom blandt andet til årsberetningen for 2006, pkt. 7.2.4, årsberetningen for 2013, pkt. 7.2.4, samt

[REDACTED]

[REDACTED]

7.2.5 Straffelovsovertrædelser begået i udlandet

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., betaler staten kun i særlige tilfælde erstatning for skader, der er sket uden for Danmark, og kun, hvis ansøger har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller på gerningstidspunktet gjorde tjeneste for en dansk udenrigsrepræsentation. Efter praksis vil det hovedsageligt dreje sig om de tilfælde, hvor en person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark overfalder en anden person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. Erstatning ydes dog kun, når skaden opstår i et lukket dansk miljø, f.eks. i forbindelse med en skolerejse.

Erstatning kan endvidere betales til ansøgere, der har bopæl i Danmark, og som kommer til skade i forbindelse med deres erhvervsudøvelse i udlandet. Bestemmelsen er ifølge forarbejderne tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Hvis en tilskadekomst i udlandet kan anses som en arbejdsskade, kan skaderne i visse tilfælde være omfattet af bekendtgørelse nr. 853 af 20-10-2003 om arbejdsskadesikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.2.6 Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger

Foruden straffelovsovertrædelser giver offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., også mulighed for erstatning og godtgørelse for personskade, der sker i forbindelse med 1) hjælp til politiet under anholdelse, 2) handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse, og 3) handlinger, der foretages med henblik på forhindring af strafbare handlinger.

Der henvises herom blandt andet til årsberetningen for 2012, pkt. 7.2.6.

7.2.7 Tingsskade og formueskade

Efter offererstatningsloven ydes der som udgangspunkt alene erstatning og godtgørelse i anledning af personskade.

I offererstatningslovens § 1, stk. 2, er der imidlertid givet skadelidte mulighed for – som tillægserstatning – at få erstatning for tøj og andre sædvanlige personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden skete.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Nævnet har altså i 2013 forhøjet det maksimale erstatningsbeløb for personlige ejendele til 10.000 kr. mod tidligere 5.000 kr.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 giver endvidere hjemmel til at yde erstatning for tingsskade ud over de i § 1, stk. 2, nævnte tilfælde, såfremt skadevolderen er omfattet af den særlige personkreds i § 3 (bl.a. personer, der er tvangsanbragt på institution under Kriminalforsorgen), som det offentlige menes at have et særligt ansvar for.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 muliggør også erstatning til juridiske personer, f.eks. anparts- og aktieselskaber, men ikke erstatning til offentlige myndigheder eller institutioner, jf. lovens § 5.

Erstatningen i henhold til offererstatningslovens § 1, stk. 2, og § 3 omfatter kun egentlig tingsskade. Formueskade opstået ved for eksempel bedrageri, underslæb, afpresning eller anden straffelovsforbrydelse kan derimod ikke erstattes i medfør af offererstatningsloven, jf. herved forarbejderne til offererstatningsloven, betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 33, 1. sp. Nævnet erstatter heller ikke tab for f.eks. mistet rejse eller mistet ferie.

[REDACTED]

[REDACTED]

7.3 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 A

7.3.1 Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko

Efter offererstatningslovens § 6 a finder dansk rets almindelige erstatningsretlige regler tilsvarende anvendelse, herunder reglerne om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.3.2 Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 6 a indebærer endvidere, at den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt finder tilsvarende anvendelse i erstatnings-sager i henhold til offererstatningsloven. Tabsbegrænsningspligten indebærer, at den, der har lidt skade som følge af en andens ansvarspådragende adfærd, har pligt til så vidt muligt at begrænse sit tab som følge af skaden.

7.4 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, betaler nævnet ikke erstatning, hvis ansøgers skade godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. [REDACTED]

Det følger endvidere af Erstatningsnævnets forretningsordens § 10, at nævnets afgørelse udsættes med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. offererstatningslovens § 7. Det betyder, at nævnet som udgangspunkt, hvis den oplyste skadevolder er under 14 år, eller der er oplysninger, som giver anledning til at formode, at skadevolderen har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, vil henvise skadelidte til at rette henvendelse til skadevolderens eventuelle ansvarsforsikringsselskab. Dette skyldes den særlige bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 19. Efter denne bestemmelse fraviges det forsikringsretlige udgangspunkt om, at skader, som den forsikrede skadevolder selv har fremkaldt ved forsæt, ikke dækkes, "når den sikrede var under 14 år eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt". Børn under 14 år vil ofte være dækket af forældrenes ansvarsforsikring, ligesom en del voksne institutionsanbragte eller sindslidende vil være dækket af en ansvarsforsikring.

Hvis det efterfølgende må lægges til grund, at skadevolderen ikke var omfattet af en forsikring, tages sagen efter ansøgning på ny under behandling i nævnet.

Nævnet betaler endvidere ikke erstatning, hvis skaden er en arbejdsskade og dækkes af arbejdsgiverens lovpligtige forsikring, jf. herved arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30, hvoraf fremgår, at "Ydelser i henhold til loven [arbejdsskadesikringsloven] kan ikke danne grundlag for regreskrav mod en skadevolder, der har pådraget sig erstatningspligt over for skadelidte eller dennes efterladte. Skadelidtes eller dennes efterlattes krav mod den erstatningsansvarlige ned-sættes i det omfang, forsikringsselskabet har betalt eller er pligtig at betale erstatning til de pågældende efter denne lov".

7.5 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10

7.5.1 For sen eller manglende politianmeldelse

Indtil 01-07-2011 var det efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, en betingelse for at få erstatning fra staten, at straffelovsovertrædelsen var anmeldt til politiet uden unødigt ophold. Efter nævnets praksis ansås dette som udgangspunkt for at være inden for 24 timer fra gerningstidspunktet.

Med lov nr. 412 af 09-05-2011, som trådte i kraft den 01-07-2011, blev blandt andet offererstatningslovens § 10, stk. 1, 1. led, ændret. Efter lovændringen, som gælder for overtrædelser, der er begået efter lovens ikrafttræden, er bestemmelsen affattet således:

"§ 10. Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer (...)"

For straffelovsovertrædelser begået den 01-07-2011 og senere er erstatning altså betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer.

Ved anmeldelse forstås en anmodning til politiet om at efterforske en sag. I mere alvorlige sager vil det sjældent være nødvendigt at fremsætte en udtrykkelig anmodning om efterforskning, men i mindre alvorlige sager vil det derimod som regel være nødvendigt. Den omstændighed, at politiet har været til stede og måske også har talt med den forurettede, vil dermed langt fra altid være tilstrækkeligt til at anse forbrydelsen for anmeldt.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Som også før 01-07-2011 er der mulighed for at dispensere fra anmeldelsesfristen, såfremt forholdene taler for det, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 2.

Som følge heraf ser Erstatningsnævnet stort set altid bort fra kravet om anmeldelse inden 72 timer, hvis det på trods af den sene anmeldelse lykkes at pågribe og retsforfølge skadevolderen.

Der kan også i andre situationer være grundlag for at dispensere fra kravet om anmeldelse inden 72 timer. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Frygt for repressalier er efter lovens forarbejder, jf. betænkning 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 37, 2. sp., ikke en gyldig grund til at undlade at foretage politianmeldelse uden unødigt ophold, nu inden 72 timer.

7.5.2 Medvirken til politiets opklaring af sagen

Kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse indebærer endvidere, at ansøgeren skal have medvirket efter evne i fornødent omfang til politiets opklaring af sagen. Bevidst fortielse af oplysninger eller lignende modvilje mod at medvirke til sagens opklaring medfører således normalt, at der ikke kan tilkendes erstatning i henhold til offererstatningsloven.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.5.3 Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det tillige en betingelse for at få erstatning fra staten, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning eller taget forbehold herfor i retten.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Betingelsen om, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten, gælder, uanset at skadelidte efterfølgende opnår en civil dom om erstatning. [REDACTED]

7.6 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 A

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, betaler nævnet erstatning i overensstemmelse med en eventuel dom om erstatningsspørgsmålet. Efter § 11 a, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis skadevolderen har anerkendt ansøgerens erstatningskrav, og kravet derfor ikke er prøvet af retten.

Offererstatningslovens § 11 a har stor praktisk betydning for nævnet. Reglen i stk. 1 er medvirkende til, at nævnet kan afgøre et stort antal sager umiddelbart i forbindelse med modtagelsen, hvorimod reglen i stk. 2 medfører, at nævnet i andre sager må foretage en selvstændig sagsbehandling, selv om erstatningsspørgsmålet har været bragt frem under straffesagen. [REDACTED]

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 3, kan nævnet uanset reglen i offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, tilkende en ansøger en højere erstatning end fastsat ved dommen, hvis omstændighederne taler for det. Denne bestemmelse er dog uhyre sjældent brugt. [REDACTED]

7.7 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13 – 2 ÅRS-FRISTEN

Offererstatningslovens § 13 har siden lovens ikrafttræden i oktober 1976 og frem til 01-07-2011 haft følgende ordlyd:

"§ 13. Nævnet kan ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde."

Ved lov nr. 412 af 09-05-2011 blev der med virkning fra 01-07-2011 indsat et nyt stykke 2 og 3 i § 13:

"Stk. 2. Hvis der i sagen er afsagt dom, regnes fristen i stk. 1, fra dommen var endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen."

Stk. 3. Nævnet kan ikke behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse og det nye krav fremsættes, mere end 2 år efter at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde."

Erstatningsnævnet kan, som det fremgår ovenfor, efter offererstatningslovens § 13, stk. 1, ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Hvis der er afsagt dom i sagen, regnes fristen, fra straffedommen var endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen, jf. stk. 2.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Nævnet kan endvidere ikke behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, og det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. § 13, stk. 3.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

De nye bestemmelser i offererstatningslovens § 13, stk. 2 og 3, er reelt en kodificering af Erstatningsnævnets mangeårige praksis. [REDACTED]

Nævnet finder i øvrigt anledning til at fremhæve følgende vedrørende samspillet mellem de almindelige forældelsesregler og offererstatningslovens § 13:

Nævnet modtager i stigende omfang henvendelser fra advokater (repræsentanter for ansøgere), som anmoder nævnet om at suspendere en forældelsesfrist. Meget ofte skyldes henvendelsen, at der er forløbet tæt på 3 år siden datoen for tilskadekomsten, hvorfor repræsentanten ønsker at sikre sig, at den almindelige 3-årige forældelse i forældelseslovens § 3 ikke indtræder.

[REDACTED]

[REDACTED]

Henvendelser om suspension fremsendes ofte, selvom 2-årsfristerne i offererstatningslovens § 13 endnu ikke er udløbet. Nævnet skal i den anledning bemærke, at "forældelsesfristen" (præklusionsfristen) i offererstatningslovens § 13 er en specialregel for netop offererstatningsområdet, og reglen går derfor forud for forældelseslovens regler. Hvis et krav fremsættes inden for fristerne i § 13, vil nævnet således ikke gøre forældelsesindsigelser gældende, medmindre der er indtrådt absolut forældelse i forhold til kravet (hvilket for fordringer på erstatning eller godtgørelse i

anledning af personskade efter de nugældende regler først sker 30 år efter den skadevoldende handling ophør).

Henvendelser om suspension fremsendes ofte også, selvom et krav allerede er fremsat over for nævnet. Det bemærkes i forlængelse heraf, at et krav ikke forældes, mens det er under behandling i nævnet. Hvis der således ikke er indtrådt "forældelse" af et krav i medfør af offererstatningslovens § 13 på tidspunktet for nævnets modtagelse af kravet, indtræder der heller ikke "forældelse" under nævnets behandling af kravet. Det betyder også, at fremsatte krav om godtgørelse for varigt mén og erstatning for erhvervsevnetab, som nævnet har forelagt for Arbejdsskadestyrelsen, heller ikke "forældes", mens sagen er under behandling i Arbejdsskadestyrelsen. I forhold til sådanne krav, der beror på Arbejdsskadestyrelsens udtalelse, vil nævnet endvidere ikke gøre forældelsesindsigelser gældende inden et år efter styrelsens udtalelse. Det betyder imidlertid ikke, at der ikke kan indtræde "forældelse" af andre endnu ikke fremsatte krav. Hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, vil det afgørende for, om der indtræder "forældelse" være, om det nye (eller genfremsatte) krav er fremsat mere end 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde. Det følger af offererstatningslovens § 13, stk. 3. Eventuelle yderligere krav bør derfor fremsættes snarest muligt over for nævnet, idet nævnet typisk ikke finder anledning til generelt at suspendere fristen i offererstatningslovens § 13.

7.8 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 14, STK. 1 – SAGENS OPLYSNING FOR NÆVNET

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 14 regulerer sammen med blandt andet nævnets forretningsorden⁵ behandlingen i nævnet af ansøgninger i henhold til offererstatningsloven.

Efter § 14, stk. 1, kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning, herunder ved personligt fremmøde for nævnet, ved i tilfælde af personskade at lade sig undersøge af en læge og om fornødent, eventuelt ved indlæggelse, at lade sig undergive observation og behandling. Nævnet kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige. Nævnet kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9190 af 17-04-2012 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv., (pkt. 7), er det blandt andet præciseret, at nævnet i sager, hvor der undtagelsesvis kan være behov for yderligere oplysninger, er berettiget til at rette henvendelse til vedkommende politidirektør med henblik på, at der til brug for nævnets behandling af erstatningsspørgsmålet foretages yderligere undersøgelser i sagen, uanset at politiets efterforskning i sagen er afsluttet.

Nævnet vurderer i det enkelte tilfælde, om en sag er tilstrækkeligt oplyst gennem politiets dokumenter, eller om der f.eks. er behov for, at nævnet – eller nævnets sekretariat – indhenter og gennemser eventuelt yderligere materiale i form af lydbånd, vi-

⁵ Bekendtgørelse nr. 824 af 26-06-2013.

deobånd eller lignende. Det vil endvidere efter omstændighederne blive overvejet, om nævnet skal bede politiet om at foretage yderligere undersøgelser i sagen.

7.9 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 15, STK. 2

Efter offererstatningslovens § 15, stk. 2, kan nævnet i særlige tilfælde bestemme, at ansøgeren helt eller delvis skal have dækket udgifter, som han har afholdt i anledning af sagens behandling ved nævnet. [REDACTED]

7.10 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 17

I det omfang Erstatningsnævnet yder erstatning, indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen. Afgørelser om regres træffes af politiet i den politikreds, som har udbetalt erstatningen. Hvis Erstatningsnævnet tilkender erstatning, og der er kendt skadevolder, vil nævnet sædvanligvis fremkomme med en vejledende udtalelse til politiet om regres.

Såfremt der foreligger et tvangsfuldbyrdesgrundlag, jf. retsplejelovens § 478, kan kravet inddrives efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. og ved indeholdelse i pågældendes indtægter efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Denne regel blev indsat i loven i 2006.

7.11 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 18

Har ansøgeren givet urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder af betydning for erstatningen, kan beløb, som er modtaget med urette, kræves tilbagebetalt. Efter stk. 2 i bestemmelsen kan tilbagebetaling endvidere kræves, i det omfang skaden senere godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. For nævnets praksis, se f.eks. årsberetningen for 2012, pkt. 7.10.

7.12 ERSTATNINGSANSVARSLOVENS § 1

7.12.1 Helbredelsesudgifter

Nævnet kan i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 tilkende erstatning for helbredelsesudgifter, såfremt der er tale om udgifter til nødvendig og rimelig behandling, der har til formål at få skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med skadelidtes helbredelse.

Helbredelsesudgifter omfatter først og fremmest udgifter til rimelig og nødvendig behandling, der har til formål at søge skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med helbredelsen af skadelidte. Behandlingen skal være almindelig anerkendt og lægehenvist, f.eks. psykologbehandling og fysioterapi. Endvidere er nødvendig tandlægebehandling omfattet. Endelig tilkendes erstatning for udgifter i forbindelse med transport til og fra behandlingen.

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

For så vidt angår udgifter til behandling på privathospital el.lign. henvises der til nævnets årsberetning for 2005, pkt. 7.10.1.

For børn og unge kan det have en afgørende betydning for bedring af helbredstilstanden, at moderen eller faderen kan være til stede på hospitalet eller deltage i en genoptræning. I sådanne særlige tilfælde kan moderens eller faderens indtægtstab dækkes helt eller delvis i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1.

7.12.2 "Andet tab"

I medfør af erstatningsansvarslovens § 1 kan der endvidere efter omstændighederne tilkendes erstatning for "andet tab", som skadelidte måtte have lidt som følge af tilskadekomsten.

Der kan således f.eks. tilkendes erstatning for forlængelse af uddannelse eller tab af skoleår. Det er normalt en forudsætning herfor, at det ved lægeerklæring samt erklæring fra uddannelsesstedet dokumenteres, at det er følgerne efter straffelovsovertrædelsen, der er årsag til forsinkelsen i ansøgers uddannelsesforløb.

I nævnets tidligere årsberetninger er refereret flere afgørelser vedrørende erstatning for tab af skoleår/forlængelse af uddannelse, jf. f.eks. årsberetningen for 2001, pkt. 6.10.

Nævnet besluttede i 2012 at regulere niveauet for erstatning, således at der fremover tilkendes 30.000 kr. for tab af et halvt skoleår og 60.000 kr. for tab af et helt skoleår.

Som andet tab er der endvidere efter en konkret vurdering mulighed for at tilkende erstatning for skadelidtes udgifter til ophold på krisecenter eller lignende.

7.13 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 2 – ERSTATNING FOR TABT ARBEJDSFORTJENESTE

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fastsættes for tiden fra skadens indtræden, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen.

Efter forarbejderne til bestemmelsen sigtes der med udtrykket "begynde at arbejde igen" til, at skadelidte skal kunne begynde at arbejde i væsentligt samme omfang som tidligere. For praksis herom, se f.eks. nævnets årsberetning for 2013.

7.14 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 3 – GODTGØRELSE FOR SVIE OG SMERTE

Efter erstatningsansvarslovens § 3, 1. pkt., tilkendes godtgørelse for svie og smerte for hver dag, den skadelidte har været syg. Efter bestemmelsens 3. pkt. kan godtgørelsen ikke overstige 50.000 kr. Beløbet reguleres årligt efter lovens § 15, stk. 1, 1. pkt., og udgjorde i 2014 71.500 kr.

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Efter praksis må erstatningsansvarslovens § 3 forstås således, at godtgørelsen ophører, når der er grundlag for at skønne over den endelige méngrad, og dette rent faktisk sker, enten foreløbigt eller endeligt. På det tidspunkt, hvor méngraden er fastsat, træder kravet på méngodtgørelse i stedet for kravet på godtgørelse for svie og smerte.

7.15 ERSTATNINGSANSVARSLOVENS § 4 – GODTGØRELSE FOR VARIGT MÉN

Efter erstatningsansvarslovens § 4 fastsættes godtgørelse for varigt mén til et kapitalbeløb, der beregnes under hensyn til skadens medicinske art og omfang og de forvoldte ulemper i skadelidtes personlige livsførelse. Ved en méngrad på under 5 pct. ydes ingen godtgørelse.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et varigt mén som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på, at styrelsen afgiver en udtalelse om ansøgers méngrad. Arbejdsskadestyrelsens udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

En del af Erstatningsnævnets sager vedrører erstatning som følge af mindre volds-episoder. Det er nævnets opfattelse, at ansøgere i sådanne sager i højere grad end tidligere bliver diagnosticeret med posttraumatisk stresssyndrom (PTSD) med et varigt mén til følge. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Erstatningsnævnet fandt [REDACTED] anledning til mere generelt at bemærke på nævners hjemmeside (www.erstatningsnaevnet.dk), at det er nævnets opfattelse, at mindre voldsskader formentlig ikke vil kunne udløse PTSD. Det er således en forudsætning for diagnosen, at man har været udsat for en voldsepisode

af grovere karakter. Et enkelt knyttnæveslag, et skub eller lignende vil således efter nævnets opfattelse ikke i sig selv kunne udløse diagnosen PTSD.

7.16 ERSTATNINGSANSVARSLOVENS § 5

7.16.1 Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde

Efter erstatningsansvarslovens § 5 tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages der hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et erhvervsevnetab som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på, at styrelsen afgiver en udtalelse om ansøgers erhvervsevnetabsprocent. Arbejdsskadestyrelsens udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet.

Nævnet vil som udgangspunkt afvente, at Arbejdsskadestyrelsen har udtalt sig om erhvervsevnetabsprocenten, men såfremt det kan anses for sikkert, at ansøger har pådraget sig et alvorligt erhvervsevnetab alene som følge af tilskadekomsten, kan nævnet tilkende en a conto erstatning.

Hvis personskaden er omfattet af såvel arbejdsskadesikringsloven og offererstatningsloven, tilkender nævnet den difference, der måtte være imellem udmåling af erstatning for erhvervsevnetab efter henholdsvis erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, såfremt erstatningen efter sidstnævnte lov er mindre end efter erstatningsansvarsloven.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.17 ERSTATNINGSANSVARSLOVENS §§ 6-7 – FASTSÆTTELSE AF ERHVERVS- EVNETABSERSTATNING

7.17.1 Fastsættelse af årsløn

Efter erstatningsansvarslovens § 6 fastsættes erstatning for tab af erhvervsevne blandt andet på grundlag af ansøgerens årsløn. Årslønnen fastsættes i medfør af samme lovs § 7, stk. 1, som ansøgerens samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden. Årslønnen opgøres således ikke i kalenderåret, men fra datoen for tilskadekomsten og et år bagud.

Efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, kan årslønnen dog fastsættes skønsmæssigt, når særlige indtægts- eller ansættelsesforhold eller andre særlige forhold har gjort sig gældende.

Som anført i årsberetningen for 2003, pkt. 7.9.1, har nævnet, hvis ansøgeren gennem længere tid kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet, som udgangspunkt anvendt en standardårsløn på 165.000 kr. ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne. Standardårslønnen kan ikke anvendes, hvis ansøger har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke selv om ansøgers faktiske årsløn er lavere end standardårslønnen, jf. nærmere årsberetningen 2004, pkt. 7.9.1.

Nævnet besluttede i 2006, at nævnet hvert år skal fastlægge størrelsen af standardårslønnen. Nævnet har herefter besluttet at forhøje standardårslønnen således:

210.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2006 eller senere.

220.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2008 eller senere.

225.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2009 eller senere.

230.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2010 eller senere.

235.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2011 eller senere.

240.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2012 eller senere.

245.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2013 eller senere.

250.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2014 eller senere.

255.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2015 eller senere.

7.18 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 12-14 – ERSTATNING FOR BEGRAVELSESUDGIFTER OG ERSTATNING FOR TAB AF FORSØRGER

Efter erstatningsansvarslovens § 12 skal den, som er erstatningsansvarlig for en andens død, betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter og erstatning til den, som ved dødsfaldet har mistet en forsørger.

Nævnet anser op til 35.000 kr. for rimelige begravelsesudgifter. Særlige omstændigheder omkring dødsfaldet kan dog føre til, at der tilkendes et højere beløb.

”Rimelige begravelsesomkostninger” omfatter kun udgifterne til selve begravelsen, herunder annoncering, anlæg af gravsted og bespisning af følget. Nævnet betaler ikke erstatning for udgifter til gravstedsvedligeholdelse, sørgetøj og transport til følget.

Var afdøde hjemmehørende i udlandet, betaler nævnet udover ”rimelige begravelsesomkostninger” dog også for afdødes – men ikke følgets – transport til udlandet.

Det er i almindelighed en betingelse for at få forsørgertabserstatning, at afdøde i enten faktisk eller retlig henseende var forsørger for ansøgeren på skadestidspunktet.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.19 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 14 A – OVERGANGSBELØB

Ved dødsfald tilkommer der en efterladt ægtefælle eller samlever et overgangsbetøb. Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller samlever, kan overgangsbetøbet, når særlige omstændigheder taler derfor, i stedet tilkendes en anden efterladt person, som i mange år har haft fælles bolig og fælles husholdning med afdøde.

Beløbet vil således kunne udbetales til forældre til større hjemmeboende børn, der bidrog til husholdningen, eller f.eks. til en søster eller bror, som i mange år har haft fælles bolig og husholdning mv. med afdøde.

Overgangsbetøbet ydes som en standardiseret kompensation for de forskellige uforudsete og mere eller mindre dokumenterbare udgifter, der som regel vil være forbundet med en ægtefælles eller samlevers død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet, begravelsesudgifter mv. Udbetales der overgangsbetøb, kan den

pågældende ikke tillige kræve erstatning for begravelsesudgifter, jf. sidste pkt. i bestemmelsen.

7.20 ERSTATNINGSANSVARSLOVENS § 16 – RENTER

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, kan godtgørelse og erstatning kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Denne regel gælder også for erstatning efter offererstatningsloven, jf. denne lovs § 6 a. Skadevolderen kan ikke bedømme erstatningens størrelse, før erstatningskravet er fremsat over for den pågældende, og derfor vil der tidligst kunne påløbe renter fra 1 måned efter erstatningskravets fremsættelse over for skadevolderen. Fristen begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor skadevolderen kunne og burde have indhentet de oplysninger, der var nødvendige for at kunne vurdere erstatningskravet og dets størrelse. Hvis skadelidte ikke fremkommer med fornødne oplysninger om kravet eller dets størrelse, kan det således komme skadelidte til skade.

Efter § 16, stk. 1, 2. pkt., er det bestemt, at hvis det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, er givet, at skadevolderen i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan denne del forlanges udbetalt efter reglerne i § 16, stk. 1, 1. pkt. Et sådant udbetalt beløb samt beløb, der er udbetalt som midlertidig erhvervsevnetabserstatning, kan ikke senere kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter, jf. § 16, stk. 1, 3. pkt.

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, forrentes beløbet fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til procesrenten, dvs. referencesatsen med et tillæg på 8 pct. Som referencesats anses den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år. Renten svarer således til rentesatsen i henhold til renteloven. § 16, stk. 2, blev ændret ved lov nr. 434 af 10-06-2003 og gælder for rente (med referencesatsen med tillæg af 7 %) af krav, der kan kræves betalt den 1. juli 2003 eller senere. For krav forud for den 1. juli 2003 er rentesatsen diskontoen med tillæg af 5 %. For krav efter 1. marts 2013 er tillægget til referencesatsen 8 % ⁶.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

⁶ Jf. lov 1244 af 18-12-2012.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 18 fastslår, i hvilket omfang krav på erstatning og godtgørelse kan overføres til andre ved aftale eller arv, ligesom bestemmelsen fastlægger, hvordan kravene er stillet i formueforholdet mellem ægtefæller. Det følger blandt andet af bestemmelsen, at krav på erstatning og godtgørelse i tilfælde af skadelidtes død falder i arv til skadelidtes arvinger⁷.

Hvis skadelidte dør, inden et krav på f.eks. godtgørelse for varigt mén eller erstatning for erhvervsevnetab er anerkendt eller fastslået ved dom eller af Erstatningsnævnet, kan der dog efter omstændighederne ske nedsættelse af erstatningen eller godtgørelsen under henvisning til skadelidtes korte levetid.

Der sker normalt ikke nedsættelse af erstatningen ved dødsfald senere end ca. 3 år efter tilskadekomsten, jf. herved Ugeskrift for Retsvæsen 2005, side 2390, hvor skadelidte afgik ved døden ca. 5½ år efter tilskadekomsten.

⁷ Erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, indeholdt tidligere en bestemmelse, hvorefter krav om godtgørelse for personskade først faldt i arv, når det var anerkendt eller gjort gældende ved sagsanlæg eller under en straffesag ved kravets fremsættelse i retten eller i et anklageskrift eller en stævning, der var indleveret til retten. Denne bestemmelse er imidlertid ophævet med virkning fra den 23. januar 2003. Sådanne godtgørelseskrav falder således nu som udgangspunkt i arv fra samme tidspunkt som krav på erstatning for økonomisk skade i anledning af personskade, dvs. uanset om skadelidte har gjort kravet gældende inden sin død.

7.22 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 – TORTGODTGØRELSE OG KRÆNK- ELSESGODTGØRELSE

7.22.1 *Frihedsberøvelse*

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort. Det vil normalt være en forudsætning, at frihedsberøvelsen kan henføres under straffelovens § 261. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.22.2 *Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.*

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, skal det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (seksualforbrydelser). Bestemmelsen blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Lovændringen tog blandt andet sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager, begået den 01-07-2002 og senere, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt nu er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Den senere lovændring af offererstatningsloven ved lov nr. 412 af 09-05-2011, hvorved blandt andet lovens § 10 og § 13 blev ændret, byggede på en rapport fra december 2010 fra en arbejdsgruppe om en styrket indsats over for ofre for forbrydelser. Arbejdsgruppen havde blandt andet overvejet, om der burde ske ændringer af erstatningsansvarslovens regler med henblik på yderligere at forhøje de beløb, der i praksis udmåles for tortgodtgørelse. Arbejdsgruppen fandt ikke grundlag herfor. Arbejdsgruppen lagde herved blandt andet vægt på, at tortgodtgørelsesbeløbene i Danmark ikke afviger væsentligt fra godtgørelserne i Sverige og Norge. Justitsministeriet tilsluttede sig arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger. Ministerens lovforslag, som blev vedtaget af Folketinget uden ændringer, indeholdt således ikke bestemmelser eller henstillinger om ændring af niveauet for tortgodtgørelse. Niveauet for tortgodtgørelse i voldtægtssager har i april 2012 været behandlet i Højesteret, der i Ugeskrift for Retsvæsen 2012, side 2297 blandt andet udtalte: "Højesteret finder ikke grundlag for at ændre det almindelige niveau for tortgodtgørelse og stadfæster derfor dommens bestemmelser på dette punkt".

Godtgørelsen i de enkelte sager fastsættes ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelse, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd, og – hvis der er tale om forsøg – hvor fremskredent forsøget har været.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.22.3 Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3 – krænkelsesgodtgørelse

Bestemmelsen om krænkelsesgodtgørelse findes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, i tilfælde hvor der ikke er lidt tort, jf. § 26, stk. 1, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed. Krænkelsesgodtgørelse ydes således i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke offerets selv- og æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for offeret.

Kravet om forholdets grovhed kræver lidt forenklet, at forholdet er sket ved et *forsætligt særligt groft angreb*, der har medført eller været egnet til at medføre *alvorlig utryghed og angst hos offeret*. Ved vold er det en forudsætning, at *der er anvendt våben*, eller at der har været tale om vold *gennem længere tid*. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således tillige en forudsætning, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel i omtrent 1 år eller derover. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader. Dette fortolkes i nævnets praksis som skader, der har medført egentlige varige mén, der kan fastsættes til en méngrad på mindst 5 pct., eller en sygeperiode på 3 måneder eller derover.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i nævnets årsberetning for 2007, pkt. 7.17.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7.23 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 A – GODTGØRELSE TIL EFTERLADTE

Bestemmelsen, der er gældende for skader sket den 23-01-2003 og senere, er nærmere omtalt i årsberetningen for 2003, pkt. 7.13, og årsberetningen for 2004, pkt. 7.14.

Godtgørelse til efterladte i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a kommer kun på tale ved dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil derfor typisk finde anvendelse i tilfælde, hvor dødsfaldet er forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237 (manddrab), § 246 (grov vold med døden til følge) eller eventuelt § 252 (forsætlig fareforvoldelse).

Er dødsfaldet forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237, er udgangspunktet, at der skal betales godtgørelse. Er døden derimod forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 246 eller § 252, afhænger det af en konkret vurdering af karakteren af tiltaltes handling og den lidelse eller krænkelse, som derved er påført de efterlevende, om der skal betales godtgørelse. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal eller krænkende måde, om afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle krænkelse inden døden, eller om døden er forvoldt på en særlig pinefuld måde. Det kan også indgå i vurderingen, hvor "tæt" de efterladte har været på begivenhederne. Har et barn f.eks. været til stede i forbindelse med drabet på en af sine forældre, kan dette i sig selv tale for tilkendelse af godtgørelse eller en forhøjelse af denne.

Udgangspunktet for godtgørelsens størrelse ved forsætligt drab er 100.000 kr. Ved dødsfald som følge af grov uagtsomhed kan godtgørelsen fastsættes til et mindre beløb, idet det dog i lovens forarbejder forudsættes, at der ikke tilkendes helt bagatelagtige beløb.

Godtgørelsen kan udbetales til personer, der stod afdøde særlig nær. Det vil som udgangspunkt sige afdødes efterladte ægtefælle eller samlever, mindreårige børn, og, hvis afdøde var mindreårig, afdødes forældre. Der kan også tilkendes godtgørelse til et ufødt barn.

Ved mindreårige børn vil det som udgangspunkt være uden betydning, om barnet rent faktisk boede sammen med afdøde, og om barnet selv er i stand til at forstå de særlige omstændigheder omkring dødsfaldet, der begrunder godtgørelsen. Er der tale om mindreårige børn, som havde nået en vis alder, da dødsfaldet indtrådte, kræves dog efter praksis en vis kontakt mellem afdøde og den efterladte. Hjemmeboende voksne børn vil som udgangspunkt også være omfattet af bestemmelsen.

Efter omstændighederne er også andre end ægtefælle, samlever, børn eller forældre omfattet af bestemmelsen i § 26 a. Dette forudsætter dog, at der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende særlig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være en søskende, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med afdøde.

7.24 "FORÆLDELSE"/PRÆKLUSION

Efter fristreglen i offererstatningslovens § 13 kan nævnet ikke behandle en ansøgning der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Der henvises herved nærmere til pkt. 7.7.

7.24.1 *Særligt om præklusion i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge mennesker*

Nævnet behandlede i 2009 en række sager om overgreb mod børn og unge mennesker. Der var i alle sager tale om, at der var gået mange år fra overgrebene angaves at have fundet sted, og indtil nævnet modtog en erstatningsansøgning. Der henvises herom til nævnets årsberetning for 2009, pkt. 20.1.

BILAG 1 – OVERSIGT OVER FOREKOMSTEN AF DE ENKELTE STRAFFE-LOVSOVERTRÆDELSER I 2014-2012⁸

	2014	2013	2012
Strfl. §§ 119-121	108	105	93
Strfl. § 123	9	6	4
Strfl. § 210	10	24	10
Strfl. §§ 216-217	109	98	93
Strfl. § 218-221	4	10	12
Strfl. §§ 222-223 a	34	65	64
Strfl. § 224	12	36	39
Strfl. § 232	134	168	108
Strfl. § 237	13	63 ⁹	52 ⁹
Strfl. § 237, jf. § 21	76	-	-
Strfl. § 241	2	6	1
Strfl. § 244	1.066	1.111	1.370
Strfl. § 245	449	356	451
Strfl. § 246	5	11	4
Strfl. § 249	7	5	7
Strfl. § 252	10	9	9
Strfl. §§ 260-261	14	23	32
Strfl. § 262a	0	4	2
Strfl. § 266	42	27	44
Strfl. § 276, § 291, § 293	14	10	16
Strfl. § 279	0	2	0
Strfl. § 281	5	7	4
Strfl. § 288	209	201	243
Strfl. i øvrigt	0	1	0
Andet	5	105	8
I alt	2.337 ¹⁰	2.348	2.666

⁸ Grundet periodeskifte i sagsbehandlingssystemet i 2013 gøres der opmærksom på, at der er en vis usikkerhed forbundet med tallene, som således er behæftet med en vis fejlmargen.

⁹ Forud for 2014 blev forsøg på drab, jf. straffelovens § 237, jf. § 21, og drab, jf. straffelovens § 237, ikke registreret med selvstændige registreringskoder. Der var således i 2013 registreret 63 sager i alt vedrørende drab og drabsforsøg, og i 2012 i alt 52 sager vedrørende drab og drabsforsøg.

¹⁰ Der er i 2014 indkommet 2.913 nye erstatningssager. Det er på 2.337 af disse sager registreret, hvilken straffelovsovertrædelse sagen vedrører. At der ikke er registreret en straffelovsovertrædelse på alle 2.913 nye sager skyldes blandt andet, at det i nogle tilfælde ikke er muligt på modtagelsestidspunktet at afgøre, hvilken straffelovsovertrædelse erstatningssagen vedrører. Det gælder navnlig ansøgninger, der ved en fejl er sendt direkte til Erstatningsnævnet og i stedet for – i overensstemmelse med nævnets forretningsorden – at være sendt via politiet, og hvor nævnet derfor ikke på ansøgningstidspunktet har modtaget de relevante akter fra straffesagen.

**BILAG 2 – OVERSIGT OVER TILKENDTE ERSTATNINGER MV. I 2014-2012
FORDELT PÅ ERSTATNINGSPOSTER**

	2014	2013	2012	Manglende registre- ringer for 2012¹¹
Svie og smerte	12.071.797	15.805.953	11.346.668	4.683.332
Helbredelsesudgifter	400.471	738.269	607.557	150.563
Tandbehandling	1.147.232	1.053.824	999.971	356.432
Personlige ejendele	437.577	810.444	674.599	290.806
Mistede kontanter	19.100	23.610	20.314	5.150
Tingsskade	35.449	27.607	500	0
Forlængelse af uddan- nelse/tab af skoleår	340.000	660.000	280.000	30.000
Transportudgifter	95.216	207.278	102.181	26.727
Tabt arbejdsfortjeneste	13.712.183	30.605.050	11.809.246	5.553.478
Begravelsesudgifter	282.698	465.775	338.324	101.222
Overgangsbeløb	1.145.500	422.825	144.500	283.000
Tort	10.480.000	12.008.500	9.828.119	2.263.400
Krænkelsergodtgørelse	715.000	730.000	408.000	220.000
Godtgørelse til efterladte	1.570.000	2.525.000	1.502.277	820.000
Lægeerklæring, betalt af ansøger/advokat	77.831	130.135	76.145	33.527
Varigt mén	30.527.248	29.054.325	19.321.778	6.535.819
Erhvervsevnetabs- erstatning	59.088.371	98.118.918	52.330.244	30.552.821
Varige helbredelsesudgifter	0	2.700	0	0
Tab af forsørger, ægtefælle	4.060.567	4.743.253	860.500	2.826.808
Tab af forsørger, børn	2.321.577	3.280.218	832.972	0
Advokatudgifter	3.065.096	4.239.392	2.109.748	685.251
Andet	346.515	132.108	122.210	-9.993
I alt	141.939.433	205.785.634	113.715.853	55.408.343

¹¹ For nærmere om baggrunden for de manglende registreringer i 2012 henvises til Erstatningsnævnets årsberetning for 2013, pkt. 4.

Administrative udgifter i 2014-2012:

	2014	2013	2012
Gebyr til Arbejdsskadestyrelsen	941.000	1.652.142	599.600
Tandlægekonsulenter	30.511	39.984	39.820
Lægekonsulenter	7.896	56.210	3.884
Erklæringer betalt af nævnet	2.904.543	2.162.719	1.331.859
Andet	225.538	35.407	10.235
I alt	4.109.489	3.946.462	1.985.398

Udbetalt i alt i 2014-2012:

	2014	2013	2012
Tilkendte erstatninger og godtgørelser	141.939.433	205.785.634	113.715.853
Administrative udgifter	4.109.489	3.946.462	1.985.398
Manglende registreringer for 2012	-	-	55.408.343
I alt	146.048.922	209.732.096	171.109.594

BILAG 3 – OPLYSNINGER OM TILKENDELSER OG AFSLAG I 2014

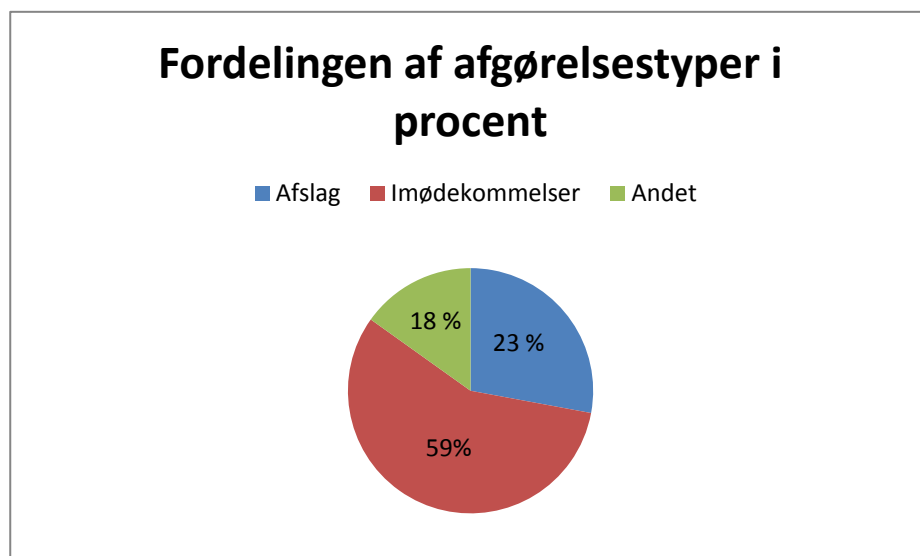
Erstatningsnævnet har i 2014 truffet 4.673 afgørelser, jf. pkt. 4.

Som ligeledes omtalt under pkt. 4 er opgørelsen over antallet af afgørelser baseret på antallet af udgående breve, der statistisk er registreret som en afgørelse. De enkelte registrerede afgørelser indeholder imidlertid ofte afgørelser vedrørende flere forskellige krav, herunder krav der kan være fremsat på forskellige tidspunkter. En afgørelse kan således f.eks. bestå af tilkendelse af erstatning for udgifter til transport hjem fra sygehuset på skadesdagen, anmodning om dokumentation for sygeperiode til brug for vurdering af et fremsat krav om godtgørelse for svie og smerte, anmodning om dokumentation for et fremsat krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og et (foreløbigt) afslag på erstatning for ødelagt tøj (henvisning til forsikring). Hvis der i afgørelsen tilkendes erstatning, vil sagen statistisk blive registreret som en afgørelse om imødekomme, også selv om nævnet samtidig afslår et eller flere delkrav.

I ca. 39 pct. af afgørelserne har nævnet (helt eller delvist) imødekommet ansøgers erstatningskrav ved den første afgørelse, mens nævnet i ca. 23 pct. af afgørelserne har meddelt afslag. Endvidere har nævnet i ca. 20 pct. af sagerne – typisk efter at have modtaget yderligere dokumentation for ansøgers krav – tilkendt (yderligere) erstatning. De sager, hvor nævnet har imødekommet ansøgningen eller genoptaget en tidligere afgørelse, udgør tilsammen ca. 59 pct. af de trufne afgørelser.

De øvrige ca. 18 pct. af de trufne afgørelser, hvor nævnet hverken har imødekommet eller afslået det fremsatte erstatningskrav, drejer sig blandt andet om tilfælde, hvor nævnet ikke har kunnet tage stilling til kravet på det foreliggende grundlag, og hvor nævnet derfor har afsluttet sagen med tilsagn om genoptagelse ved indsendelse af dokumentation eller lignende for kravet (ca. 15 pct.). Endvidere drejer det sig om sager, hvor nævnet har besluttet at henlægge en erstatningssag, f.eks. fordi ansøger har oplyst, at han eller hun ikke ønsker videre foretaget i sagen, eller fordi nævnet blot har meddelt aktindsigt i sagen efter anmodning fra ansøgeren (ca. 3 pct.)

Fordelingen af afgørelsestyper kan illustreres ved nedenstående figur:

BILAG 4 – OPLYSNINGER OM AFSLAGSGRUNDE I 2014

Blandt de afgørelser, hvorved nævnet har meddelt afslag på erstatning, fordeler begrundelserne for afslagene sig som illustreret ved nedenstående figur:

